

מדוע איים בגין לפרק את ממשלת הליכוד הלאומי?

בגין במזון הכנסת

לראש-הממשלה מותר לעשות מה שכל עמיתיו עושים, ולמסור הצהרות "אישיות" רחוקות דעת "פרטיות" על עתיד השטחים, כפי שהוא רואה אותו.

מה עוד, שמזכירי אשכול מיהרו לשלוח את האליבי הרגיל במיקרה זה, ואף הצהירו כי ראש-הממשלה לא מכר את הדבר רים שצוטטו בשמו לפירסום בניו-יורק. הם הציעו למסור לעיונם של נציגי גח"ל את טיוטת הדברים, שנשלחה לאשכול על-ידי הר שבועון, לפני פירסומם, על מנת שיאשרם לפירסום. ובטיוטה זו, הסבירו, אין למצוא את המשפטים המגונים על נסיגה משכם ומ' בגין.

באופן בלתי-רשמי הסבירו, כי אם אמנם אמר אשכול את אשר הודפס בשמו, הרק עשה זאת אף זה רקורד — לא לפירסום. פירסום הדברים על-ידי ניו-יורק היה בכחירת מעילה באמון שנתן ראש ממשלת ישראל בכתבי השבועון.

האם בשביל זה כדאי לפרק את ממשלת הליכוד?

★ ★ ★

א לא שגם אחרי שכל ההסברים הללו ניתנו והופצו בין מאות עסקנים, פרשנים ועיתונאים — לא יושב המשבר. להיפך: הוא החמיר. כאשר התכנסו שרי גח"ל בגין ויוסף ספיר בביתו של לוי אשכול, לשיחת בירור עם ראש-הממשלה וסגנו, היתה ה' אוירה מתוחה לאין שיעור, יותר מכפי שהיתה יום קודם לכן.

השיחה החלה בעשר בבוקר — והתמשכה יותר משעתיים. וככל שהתארכה — רבו ה' ניחושים, ורבו אלה המוכנים להמר כי ה'

איש אמונו של מנחם בגין, יחיאל קדישא, נראה מסתודד ביום שני עם באי מיוזון הכנסת, כשהבעה חמורה מאוד על פניו. "אנחנו מתייחסים לזה בחומרה רבה", חזר והדגיש. "נצטרך להסיק מסקנות".

השר בגין עצמו דיבר עם עיתונאים בשר שרת. ובאוזני כולם הבהיר: קרה דבר חמור ביותר. דבר המסכן את עצם המשך קיומה של ממשלת הליכוד הלאומי.

"כ' חרות חיים לנודא הכיזו": נושב עוד הלילה כדי להחליט על צעדינו".

כל הסממנים של משבר גדול היו שם, כולל הכרזה בטונים העמוקים ביותר של קריין קול ישראל, אשר מסר על שאילתה שהגישו שרי גח"ל בשיבת הממשלה השבו' עתה. המשבר הסופי לא נמנע — הוא רק נדחה. כך נתן הקריין להבין. וזאת רק מפני שראש-הממשלה עצמו שוכב מצונן בביתו, וסגנו, יגאל אלון, לא יכול היה להשיב במקום את התשובה שתשים קץ למשבר — או לממשלה.

ההתרגשות לא היתה מנת חלקם של נציגי גח"ל בלבד. גם סיעת-הרסיס של המרכז ה' חופשי הצטרפה להמולה, הגישה לכנסת הצ' עת אי-אמונו לממשלה. לא חשוב הוויכוח ב' שאלה מי קפץ על העגלה של מי — גח"ל על זו של מ"ח או להיפך — העיקר שה' משבר קיבל מישנה נופך וחומר.

וכל זה — בגלל פירסום מאמר בשבועון החירות האמריקאי ניו-יורק. בו צוטטו דב' ריו של ראש ממשלת ישראל על עתיד ה' שטחים.

מה אמר אשכול, שיכול היה להקפיץ מ'

אמרו: "נכון, מבחינה תכסיטית היה תרגו' כזה מחוכם מאוד. אבל העניין הוא עקרוני לא תעמולתי".

והם הסבירו: הם לא התקוממו כל כך נגד העובדה שראש-הממשלה אמר או לא אמר את הדברים שיוחסו לו על-ידי ניו-יורק. לגב' עתיד השטחים. מה שעורר את חמתם היו הידיעה, שהצעות אלה הועברו בדרכים שו' נות לידיעתו של עבד-אל-נאצר. והרי הצעו' אלה לא הועברו כדעתו האישית של לו' אשכול — אלא כהצעותיו הרשמיות שו' ראש ממשלת ישראל.

ומי הסמיך אותו להציע הצעות כאלה ל' נשיא מצרים?

על נקודה זו עלתה ממשלת-הליכוד באמר על שירותו, ובמשך יומיים שלמים נשקפו סכנה ממשית שהיא אכן עומדת לטבוח מיידי.

אך כפי שקרה לא פעם בעולם המדיני ש' ישראל — האונייה נשארה תקועה במקומה היא לא השתחררה מן השירותו, ולא טבעו' מייד. בגין ואשכול הגיעו לידי פשרה זמנית: שני הגופים יכנסו את מרכזיהם, והמרכזים ידונו בצעדים הבאים. בינתיים תצביע גח"ל נגד הצעת אי-האמון של המרכז החופשי' אם כי תשמור לעצמה את הזכות למתור' בחיור על כל מי שאומר ש'שעל משוחרר' אולי יוחרר".

סעורה בכנסת חיים

סעורה גרורה של המערך, ולא נטחנה עד דק בתוך המע"י הגס.

אם כן, היה גם ההמשך צריך להיות ב' התאם לאותה הערכה: שאחרי שתשיג את הרושם התעמולתי שביקשה, תקבל צמרת גח"ל את הסבריו של ראש-הממשלה, תתלה את האשמה בחוסר-ההגינות של כתבי ניו-יורק, ותודיע שהיא תמשיך לעמוד על מישמר הסיפוח המלא והמוחלט של כל השטחים ש' נכבשו. עד או לא תיטוש את עמדתה האח' ראית וההיסטורית בממשלה.

★ ★ ★

ט ברה זו, שעשתה לה נפשות רבות, נופצה בשקידה על-ידי דוברי גח"ל. הם

ממשלה התפרק כתוצאה ממשבר זה. מול עקשנות כזאת לנפח את המשבר, נשאלה השאלה הטבעית: מדוע עושה זאת גח"ל?

הסברה הראשונה שהועלתה היתה, כי זוהי למעשה היריה הראשונה במלחמת-הבחירות של גח"ל נגד המערך. גח"ל אמנם יושב ב' ממשלה, והוא רוצה להמשיך לשבת בה — אבל אין הוא יכול להרשות לעצמו חיוק תדמיתו כחלק בלתי-נפרד מהמיסד המסור' תי. אחרת, מדוע יצביעו בשביל בגין ולא בשביל אשכול—דיין, ביום הבחירות?

שיקול זה, לפי סברה זו, הוא שהינתנה את ראשי גח"ל לדחוק את הקץ — לא כדי להביא לפירוק הממשלה הלכה למעשה, אלא כדי להזכיר לציבור הבוחרים שגח"ל אינה

עורם את נציגי הימין הלאומני? בעצם — מה אמר שלא אמרו אותו חצי תריסר שרים, וראש-הממשלה עצמו — בחצי תריסר הו' דמויות אחרות?

★ ★ ★

ה מישפטים שהבעירו את חמתם של ראשי חרות היו ציטטה מפי אשכול, כי ישראל לא גמרה אומר לשמור על כיבושיה ממלכת-ששת-הימים; אין ישראל מעוניינת אף בחלק אחד מן האזורים המיושבים של יהודה ושומרון, כגון שכם, בגין וכו'. אולם עמדתה של ישראל היא, שגנה הירדן צריך להיות גבול ביטחוני לישראל, עם כל הנובע מכך, וכי צה"ל צריך להיות מוצב ברצועה שלאורך גבול זה.

פחות או יותר — תוכנית אלון. מדוע, בכל זאת, הרעש הזה? הרי גם

לציבור על התיקון בחוזה, ולשלוח לכ' הדיונים הנוגעים בדבר "תוספת לחוזה" — כדי שיוכלו לצרפה לחוזה שבזיהם. אך ניראה כי את המלאכה הזאת אין ה' מנהל מודרו לבצע, אפילו בימי-חול.

דמויות

אחרון

התמימים

בכפרים הערבים בישראל הילכו עליו אגדות. בשטחים המוחזקים רחשו לו כבוד. במדינות-ערב הירבו לצטטו. בישראל ה' עברית כימעט ולא הכירוהו. ואלה שהכירו אותו — שגאו אותו. החל בחיים ארלוזור' רוב, שהשמיצו עוד ב'1931, ביומו ירושלים שלו, וכלה באחרון העסקנים המפלגתיים ה' זוטריים.

כי הישיש שנפטר השבוע בגיל 75, כש' החיור לא סר מעל פניו, היה אנטי-ציוני מיקצועי.

במצב ביש. מרדכי שטיין היה עורך (המשך בעמוד 18)

אני מאמין בוכותי לעצב את חיי כרצוני, ואינני מסכים להתערבות באורח-חיי". אמר אורנן לידיו. "וזהי פגיעה בולטת בחופש הפרט".

בלית-ברירה נאלץ אורנן לחתום על ה' חוזה, כדי שיוכל להיכנס לתוך הדירה ש' כבר שילם עבורה, אבל החליט להלחם. הוא הסתמך על חוק החוזים האזרחיים, הקובע כי במיקרה שאדם הנידוש לחתום על חוזה סטנדרטי שבו מצוי, לדעתו, סעיף המגביל אותו ופוגע בזכויותיו, רשאי הוא לפנות לבית-המשפט ולדרוש את מיוקתו. הוא פנה לבית-המשפט המחוזי בירושלים, דרש את ביטול סעיף 8 בחוזה החכירה שלו.

המילדים שנזנפו. בפסק-דין מנומק, שהשתרע על שישה עמודים, קיבלה השופ' טת מרים בן-פורת את טענותיו. אולם הסת' בר כי היתה זו רק המערכה הראשונה של הפרשה.

היועץ-המישפטי דאז, מרדכי בן-זאב, קיבל אישור מיוחד לייצג את המדינה, למרות שבינתיים סיים את תפקידו, וערער בפני בית-המשפט העליון על החלטת השופטת המחוזית.

דת

רק לא

בשבת

כשעמד הד"ר עוזי אורנן לעקור לדירה שרכש בבית דר-מישפחתי במוצאי-עילית ב' ירושלים, התבקש לחתום על חוזה עם מינהל מקרקעי ישראל, בעל הקרקע, המח' כיור אותה לרוכשי הדירות.

אורנן ארתה בחוזה דבר מעניין. סעיף 8 קבע: "על החוכר וכל הבא מזכותו להימנע מעבורת בגין ומלאכה בנכס זה בשבתות ובעת ישראל". אורנן (45), מרצה בכיר ללשון העברית באוניברסיטה העברית ובאוניברסיטת תל-אביב, סגן-חבר בוועד-הפועל הארצי של הליגה למניעת כפייה דתית ולשעבר היריד שלה, סירב לחתום על סעיף כזה. הוא ראה בו תוצאה של הסכם בין הקרן הקיימת לישראל לבין מינהל מקרקעי ישראל, לפיו אדמותיה תועברנה לרשות המינהל בתנאי שכל החוקים הנוגעים לבני אדמות הקק"ל (איסור עבודה בשבת, ומסירת הקרקע רק ליהודים) יחולו על כל אדמות המינהל.